

lehettek: mindegyikben viszonylag kevés leletanyagot találtunk, a 136. sz. objektum alján egy arccal lefelé fordított őstulok(?) koponyáját bontottuk ki.

A két nagyobb gödör nem csak jóval nagyobb és mélyebb volt, hanem igen gazdag leletanyagot is tartalmazott: a kerámia-, állatcsont- és paticstörredékeken túl a 129. objektumból belsődíszes talpas tál törredékei, míg a 178. objektumból kagyló, pattintott kőeszköz (ütőkő) és őrlőkőtörredék is előkerült. A 129. objektum formája (kerek, méhkas alakú) és mérete alapján nagyméretű tárológödör is lehetett, de a 178. objektum szabálytalan formája alapján agyaggyerögödörre (ezt a lehetőséget a 129. objektum esetében sem zárhatjuk ki) gondolhatunk elsődlegesen. Mindkét gödröt másodlagosan hulladék-tárolásra használhatták, erre utal a gazdag és változatos leletanyag mellett a metszetekben megfigyelhető réteges betöltődés, ami hosszabb használatot feltételez.

A kora bronzkori településrészlet eddig feltárt részén épületre, vagy házra utaló nyomok nem kerültek elő.

Munkatársak: Hajdú Zsigmond, Füzesi András régészek; Béneyi Zsolt, Faur Zoltán technikusok; Szabó Nóra, Tóth Miklós rajzoló; Bittner Bettina egyetemi hallgató (ELTE BTK Régészettudományi Intézet).

DANI JÁNOS – NAGY EMESE GYÖNGYVÉR

278. Pócspetri határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, LT, Sza, Á, Kö
2007. május 16-án lakossági bejelentést kaptunk a község határában talált leletekről, aminek nyomán a helyszínre siettünk.

Nyírjes felső és Szőlő alja: A községtől É-ra, egy nagyjából É-D irányú homokháton és annak közvetlen környékén, elsősorban annak Ny-i lejtőjén mutatták meg az egyik területet. A lelőhely az utca folytatásaként É-ra tartó dűlőúttól 100–150 méterre K-re, az egykori Szilágyi-tanyától kb. 100 m-re DK-re, a Máriakerti-folyástól Ny-ra mintegy 200 m-re található. Központi részének környékén állottak egykor a marhakarámok, déli harmadának K-i szélén akácós liget, ill. fiatal nyárfás található. A helyszínen korábban a földmunkák során egy bronzkori urnát találtak, mely a Báthory István Múzeumba került.

A lelőhely É-i vége valószínűleg egy fiatal akácerdő alá nyúlik. A felszíni telepnyomról bronzkori, késő vaskori, császárkori és Árpád-kori kerámiát gyűjtöttünk. Megjegyzendő, hogy a régi marhakarámoktól K-re, azaz a lelőhely központi részének szélén, egy mélyebb területről nagy mennyiségű gyepvasércet szedtünk össze. Ezt a jelenséget tapasztaltuk innen kb. 800 m-re KÉK-re, a Rét-Hát határrészben is. A lelőhely mérhető kiterjedése: 950×200 m.

Palló: A határrészben egy nagyjából ÉNy-DK irányú hosszúkás homokdombon húzódik, melynek konkrét kiterjedését határoztuk be. A bronzkori, késő vaskori (kelta), középkori és újkori cserepekkel, kőanyaggal,

paticstörredékkel jelentkező felszíni telepnyom a községtől D-re, a Petőfi utcából folytatódó dűlőúttól közvetlenül Ny-ra található, az említett háton, melyet a fenti dűlőútból DNy felé futó másik földút szel ketté. A magas vetés miatt É-i és D-i határai némileg bizonytalanok, de É felé feltehetően a Petőfi utca déli végének házai alá is benyúlik. A lelőhely jelenleg mérhető kiterjedése kb.: 650×150 m.

Munkatársak: Krich Ferenc, Bakos János technikus.

PINTYE GÁBOR

279. Pókaszeptk határa

(Zala megye) R, Ró, Á, Kk

2007. június 21. és augusztus 24. között megelőző régészeti feltárást végeztünk a Zalaegerszeg–Boba vasútvonal korszerűsítésének földmunkái előtt.

Kalló: Pókaszeptk határának K-i szélén, a Zala-folyó völgyétől ÉNy-ra emelkedő, ÉNy-DK-i dombhát déli végén elterülő régészeti lelőhely középső részén dolgoztunk. Az átkutatott 5459 m² felületen 179 objektumot (cölöplyukak, nagyméretű hulladékgödrök, vermek, kemencék és épületalapok) bontottunk ki. Az objektumok a kora rézkori lengyeli kultúra, a középső rézkori Balaton–Lásinja-kultúra, a késő rézkori badeni kultúra, a római kor, az Árpád-kor és a késő középkor változatos leletanyagát (edénytörredékek, orsógombok, agyagkanál-törredékek, pattintott és csiszolt kőeszközök, vas használati tárgyak, állatcsont) tartalmazták. A különböző korszakok településeinek nyomai a feltárt területen egyenletesen helyezkedtek el. Kivételt csupán a római kor és az Árpád-kor jelentett, ezekből az időszakokból ugyanis kevés objektumot találtunk. A mezőgazdasági munkákkal erősen bolygatott területen a legépebben egy késő középkori sütőkemence maradt meg. Az őskori kultúrák leletanyagából kiemelésre érdemes, hogy csiszolt kőeszközök (balták és vésők) viszonylag nagy számban kerültek elő. Két baltatörredéken is megfigyelhető a másodlagos felhasználás nyoma. A késő középkori leletek között pedig szép számban akadtak réz szerelékekkel díszített nyelű vaskések. A lelőhelyen folytatott terepbejárások megfigyeléseivel összhangban, elsősorban a rézkor, valamint a késő középkor emlékei kerültek napvilágra az ásatás során. A feltárt objektumok elhelyezkedése alapján úgy tűnik, hogy a lelőhely – a felszíni jelenségek nyomán megrajzolt kiterjedéshez képest – 60 m-rel keletebbre húzódik. A lelőhely földmunkákkal veszélyeztetett részét teljesen feltártuk.

Pörös-domb K-i fele (Pakod, Halásztanya): Pókaszeptk határának K-i és Pakod határának DNy-i szélén, a Zala-folyó völgyétől ÉNy-ra emelkedő, ÉNy-DK-i dombhát DK-i végén dolgoztunk. Az átkutatott 4353 m² felületen 53 objektumot (cölöplyukak, hulladékgödrök, vermek, kemencék) bontottunk ki. Az objektumok a középső rézkori Balaton–Lásinja-kultúra, a késő rézkori badeni kultúra, a római kor és az Árpád-kor változatos

leletanyagát (edénytöredékek, orsógombok, agyagkanál-töredékek, pattintott és csiszolt kőeszközök, vas illetve bronz használati tárgyak, állatcsont) tartalmazták. Az őskori objektumok a feltárt területen egyenletesen helyezkedtek el. A római és az Árpád-kori objektumok két-két, egymástól kissé elkülönülő csoportban sűrűsödtek. A mezőgazdasági munkákkal erősen bolygatott területen a legépebben megmaradt objektum egy római kori sütőkemence volt. A leletek közül kiemelkedik egy a 2–3. századra datálható bronzfibula. A feltárt objektumok elhelyezkedése azt mutatta, hogy a terepbejárások alkalmával két különálló lelőhelyként rögzített településnyom összeér, valójában egy nagy kiterjedésű lelőhelyről van szó.

A leletanyag a Zalaegerszegi Göcseji Múzeum Régészeti gyűjteményébe került.

Munkatársak: Mészáros Melinda régész, Kámán Beáta technikus, Fullár Zoltán és Szabó Eszter egyetemi hallgató. A geodéziai felmérést Soós Zsolt és Vadász Norbert technikusok végezték.

KVASSAY JUDIT

280. Rajka, Fáskert

(Győr-Moson-Sopron megye) Á, Kk, Ú

2007. februárban helyszíni szemlét tartottam Rajka belterületének K-i szélén, a tervezett új lakóterületen, ahol Aszt Ágnes 2001-ben terepbejárás során Árpád-kori leleteket gyűjtött, majd az ezt követő szondázó ásatás folyamán több 12–13. századi települési objektumot tárt fel. A lelőhely egy nagyjából É–D-i irányú hosszúkas dombon helyezkedik el, amely a Dunakiliti felé vezető műút és a község É-i szélét alkotó régi Duna-meder között – a Duna utcával párhuzamosan – húzódik és a tervezett fejlesztési terület nagy részét elfoglalja. A helyszíni szemle idején a területet a learatott kukorica szár-, és levélmaradványai borították, amelyeket az egyszerű tárcsázás nem tudott eltüntetni. A leletgyűjtés körülményei így meglehetősen rosszak voltak. Ennek ellenére a dombhát felületén több középkori és ugyanannyi újkori edénytöredéket találtam. A fejlesztési terület (és a dombhát) K-i szélét jelentő dűlőúttól K-re lévő szántásban régészeti lelet nem került elő.

TAKÁCS KÁROLY

281. Ravazd határa

(Győr-Moson-Sopron megye) U, R, B, V, Ró, Á, Kk

2007. áprilisban helyszíni szemlét tartottam a település fejlesztésre kijelölt területein.

Halastó-part: A Villibald-dombtól D-re, a 82. sz. főút és a Pándzsa vizével táplált halastó közötti területsáv bejárása során kedvezőtlen körülmények között (repében) több késő bronzkori kerámiatöredéket találtam. A leletanyag a parcella középső, legmagasabb részén koncentrált. Feltehető, hogy a bronzkori telepnyom

hajdan kiterjedt a halastó területére is. Nyugat felé a 82. sz. főúton túl régészeti leletet nem találtam.

Lehel utca kertvégei: A Villibald-domb és a Sima-hegy között, a Pándzsa K-i partján emelkedő nagy kiterjedésű domb elhelyezkedése következtében régészeti szempontból módfelett ígéretesnek tűnt. Nehézzé tette viszont az itteni kutatást, hogy a kiemelkedés legnagyobb része mára már beépült. A domb Ny-i lejtőjét, a Lehel utca Pándzsára dűlő nyitott kertvégeit végigjárva nagy számban találtam felszíni leleteket: elsősorban római kori edénytöredékeket (egyebek mellett vörös festésű sárga kerámiát, dörzstál töredékét), valamint késő bronzkori és kora vaskori cserepeket. A telepnyom D-i végén egymás mellett három vagy négy szétszántott kemence (kemencebokor?) maradványait figyeltem meg. A tűzhelyek környékén főleg római leletek kerültek elő. A művelés erősen károsító hatása mellett a felszín meredeksége miatt számolni kell erózióval is. A lelőhely K-i irányban minden bizonnyal kiterjed a jelenleg beépített területre. A telekvégektől délre egy szélesebb, a Pándzsába torkolló csatorna húzódik. A csatornát nemrégiben kotorták, valószínűleg szélesítették is, és a kitermelt földet a meder déli oldalára rakták. A depónia tetején nagy számban találtam római kori és késő bronzkori kerámiát, ami azt mutatja, hogy a lelőhely déli irányban kiterjed erre az alacsonyabb felszínre is. A csatorna építése és szélesítése során erősen bolygathatták a lelőhelyet.

Országút u. 5.: A telken 1984-ben szőlőművelés során kora vaskori sírt bolygattak meg (Figler András leletmentése). A kert végében a telekhatártól 15 m-re, a halastó partján talajfúróval szedtek ki őskori cserepeket. Az említett telek egy kisebb, de markáns kiemelkedésen található. A lelőhely a dombocskára Pándzsára (illetve a patak felduzzasztásával kialakított halastóra) néző oldalon foglal helyet. A nyitott telekvégeken növényzet még nem jelent meg, így viszonylag kedvező feltételek mellett végeztem a terepbejárást a lelőhely kiterjedésének meghatározására. A dombon szép számmal találtam őskori cserepeket, és egy csiszolt kőeszközt. A kőeszköz 9 cm hosszú, 3, illetve 4 cm széles, lekerekített trapéz átmetszetű, a használatától mindkét végén erősen kopott. Az edénytöredékek egy része a neolitikum vagy rézkor időszakába sorolható. Őskori leletek mellett számos Árpád-kori kerámiatöredéket találtam. A lelőhely kiterjedése minden irányban bizonytalan. Észak felé a határa egykor a Packalló-völgyből kifolyó patak medrénél lehetett. Ezen a részen azonban az elmúlt időszakban komoly földmunkákat végeztek: a domb É-i szélét ugyanis egész egyszerűen lenyesték (kibányászták). A meredeken alászakadó partoldal víz hatására bármikor leomolhat. A profilt végignézve beásást nem észleltem, leletet sem találtam. A lelőhely kelet felé egészen a horgasztó széléig kiterjed. Nem kétséges, hogy a tó építésekor a lelőhely ezen része is megsemmisült.

Serfőző-dűlő: A volt tsz-teleptől É-ra, a Tarjánpuszta felé vezető műút É-i oldalán új gazdasági területet